

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Reflexiók

dr Lascu Demeter képviselőtársamnak a „Világ” munkatársával folytatott beszélgetésére

Irta: Dr Bernády György

Dr Lascu képviselőtársam és barátom nemrégiben hosszasan elbeszélgetett a budapesti „Világ” című politikai napilap egyik munkatársával. A beszélgetés anyagát leközlötte a „Világ”, s a közlemény „érdekesebb részeit” a f. évi 150-ik számában reprodukálta a „Keleti Újság”.

A reprodukció első része az én barátomnak, aki a román megszállás idején a főhadiszállás mellé beosztott „hivatalos politikai szakértő” volt, Budapesten viselt dolgaival foglalkozik. A második részben az én „erősen demokratikus érzésű” képviselőtársam egymás mellé állítja Bratianu és Bethlen miniszterelnököket, majd iskolai és általános politikai kérdésekről beszél. A harmadikban beharangozni segít az utóbbi napokban mind sürűbben emlegetett és „Románia jó hírnevének védelme érdekében” megserkeszténi tervezett törvényjavaslatot, a negyedikben pedig egy szépség fiastrommal igyekszik a bakalaureatusi vizsgák alkalmából kifakadt undorító kelvénnyel elfedni.

Az első részben foglaltak, amelyeket különben maga Lascu barátom időközben korrigált, nem érdekelnek közelről, s ezért nem is foglalkozom az annakidején Budapesten történetekkel. Egyelőre minden kritika nélkül elfogadom mindazt, amit az én barátom a szóban forgó beszélgetés, majd később pedig a rektifikáló nyilatkozata rendén mondott, az igazságot ugyanis kideríti majd a maga idején a történelem.

A Bratianu és Bethlen közötti, a képviselőtársam által említett „kongeniálitás” kérdése sem izgat szerfelett, mert annak következtében, hogy a Bratianu kormányrendszerének és kormányzati tevékenységének hibáit és tévedéseit közvetlen tapasztalásból megismerni módom volt ugyan, de abba a „magasságba”, amelyben űl lakozik, s amelyben az ő egyénisége, kvalitásai, gondolat- és eszmemenete, törekvései, céljai a maguk kendőzetlen valóságukban megismerhetők volnának, felemelkedni minden igyekezetem dacára sohase tudtam és annak következtében, hogy Bethlennek egyéniségét, kvalitásait, gondolat- és eszmemenetét, törekvéseit és céljait az államjogi helyzetünkben történt változás előtti időkben alaposan megismerni szerencsés voltam ugyan, de kormányrendszeréről és kormányzati tevékenységéről a mesterségesen megnövesztett „távolság” következtében csak az itteni hírlapokban megjelent, többnyire foggyatékos hírek alapján vagyok képes magamnak valamelyes felületesen hűzagos véleményt alkotni, nem vagyok abban a helyzetben, hogy kettőjük között egy a komoly kritikát is kiálló párhuzamot vonhassak. Nem tudom tehát megállapítani azt sem, hogy van-e kettőjük között valamelyes kongeniáltság, vagy nincs, s ha igen, hogy milyen foku az? Azt, hogy bizonyos irányban vannak rokonvonalasik, megállapíthatónak vélem, azonban abból a mindkettőjük részéről tapasztalható szívósságból, a

melyivel kormányzati elveiket a saját kormányrendszerük keretében megvalósítani igykekeznek.

Azok azonban, amiket Lascu barátom beszélgetésének második részében folytatatosan és ezt követőleg a harmadik és negyedik részében mond, már közelebbről érdekelnek engem, s ezért kénytelen vagyok vele vitába bocsátkozni annak dacára, hogy békés gondolkodású és békés szándéku ember vagyok, nem szívesen ítélek, hogy lehetőleg magam is elkerülhessem az ítélet est, nem szeretek kötődni, s a közbűke és saját nyugalma kedvéért lehetőleg szó nélkül elhallgatom a körülöttem történeteket és mindazt, ami közvetve, vagy közvetlenül tudomásomra jut mindeaddig, amíg beszélőm révén magamat súlyos mulasztással jogosan megvádolhatónak nem gondolom.

Mindezek következtében annál kevésbé hagyhatom a Lascu barátom által a mi állapotainkra vonatkozóan a „Világ” munkatársa előtt elmondottakat szó nélkül, mert az én barátom mindezeket a külföld tájékoztatása céljából, részben olyan formában mondotta el, amely nemcsak a külföld, hanem a belföld megtévesztésére is felelt alkalmas.

Mindjárt bekezdőnek a következő kérdést veti az én barátom fel: miért vár „tőlünk” a magyar reakció a kisebbségi kérdésben „engedményeket”?

Azt, hogy várs-e egyáltalán és hogy miért vár, ha vár a magyar reakció vagy Magyarországon bármely más politikai pártja a kisebbségi kérdésben „Lascu barátomtól engedményeket”, nem tudom. Azt azonban határozottan tudom, hogy mi — a romániai magyar kisebbség — sem közvetve, sem közvetlenül nem szolgáltattunk a magyar reakciónak, de a többi magyarországi politikai pártnak sem alapot arra, hogy bármelyik közülük „Lascu barátomékkal” szemben ilyenmő várakozásokkal lehessen. Nem kérünk és nem várunk mi „a magyar reakciótól, vagy bármely más magyarországi párttól, de a magyar kormánytól” sem semminemű támogatást, de nem kérünk és nem várunk „Lascu barátomtól” sem kisebbségi kérdésekben „engedményeket”, mert mi sem ezen, sem más tekintetben sem tartunk „engedményekre” igényt, hanem a többi itteni nemzeti és felekezeti kisebbséggel együtt teljesen egyértelmű határozottsággal sürgetjük és követeljük a részünkre „nemzetközi egyezményekben és a gyűjteményi határozatokban” biztosított mindazon „jogunkat”, amelyek bennünket „a román állam és a román nemzet által önként vállalt kötelezettségéből folyólag lsten és emberek előtt felelősen megilletnek”, amelyek ránk nézve a célból, hogy emberi életet élhessünk és ennek az országnak egyenjogú és egyenrangú polgárai lehessük, „életszükségletet képeznek”, s amelyeknek élvezetétől a törvény és igazság ellenére „a jelen kormány sovén politikája bennünket elzár”.

Később a következőket tartja az én barátom kinyilatkoztatandóknak: „egy demokratikus Magyarországgal és egy demokratikus magyar népkisebbséggel szemben — mert az erdélyi magyarság nagyobb része szintén reakciós — „erkölcsi obligóbani lennénk” és „talán” végrehajtának

azt a nemzetiségi politikát, melyet támogatunk akkor, amikor a régi Magyarországnak... stb.

De így...

Remélem, Lascu barátom az után az erős „talán” után, amelyet beszélgetésének előbb idézett részében oly annyira kihegyeztetten használ, nem veszi tőlem rossz néven azt, ha én az ő oly gyakran és felesen hangoztatott „demokratizmusát” nem veszem a jövőben tülön-tul komolyan.

A valódi demokratizmus nem ismer a köz- és politikai életben olyan feltételes „obágot”, a minőről az én barátom beszél. A vállalt kötelezettség mindenkiel szemben, tehát a radikálissal, a liberálissal, a konzervatívval, de még a reakcióssal szemben is egyaránt kötelezettség marad. Azt meg a valódi demokratizmus épen nem tűri, hogy a feltétlen kötelezettség feltételes teljesítését még egy további „talán”-tól tegyük függővé.

Ez az erősen és hozzá ilyen nexusban kihegyezett „talán” logikus kényszerűséggel arra a gondolatra juttat, hogy az én barátom tülön-tul sokat forgott az általa mindig hangosan szidott fanariota körökben, s eközben, nem lévén a kellő elővizsgálattal, „nemcsak demokratizmus, de gondolat- és eszme menete is megfertőztetett”.

Mindezek felül fel kell azonban vetnem azt a kérdést is, hogy mi alapon és milyen jogen hozza az én barátom Magyarországon helyesen vagy helytelenül reakciónak ítélt politikai világnézetét olyan szoros nexusba az erdélyi magyarság nagyobb részének politikai világnézetével? De kapcsolatosan meg kell kérdeznem azt is, hogy Lascu barátom mi alapon és jogen állítja akkora határozottsággal azt, hogy az erdélyi magyarság nagyobb része szintén reakciós?

Hasonló tévedéseknek és másirányú meggyanúsításoknak egyszerismindenkorra utját vágandó ismét és a leghatározottabban kijelentem azt, hogy mi, a romániai magyar kisebbséghez tartozók tulnyomó nagy többségben a „demokratikus polgári társadalom nyugó államrendszereinek vagyunk hivet”, s ez a politikai állásfoglalásunk épen olyan távol áll a reakciótól, mint a jelen államrendet felforgatni akaró bolsevizmustól.

Lascu barátom szükségét látta továbbá annak, hogy a szóbanforgó beszélgetése rendén a végleg elmérgesedett iskolakérdésről is nyilatkozzék, s e tekintetben a következőket mondja: „Erdélyben az az iskolatörvény van érvényességben, amelyet a magyar reakció szabott 1906-ban a román kisebbség testére”. Majd később ezeket mondotta: „vagy itt vannak az érettségi vizsgák. Ön szörnyülködik, hogy a diákság hetven percentje, sok helyütt kilencven percentje elbukott a Bukarestből kiküldött vizsgálóbiztosok előtt. Az új érettségi rendszer kétségtelenül nincs minden hiba nélkül, de ha a buktatási szándék célzatos is lenne a magyarokkal és zsidókkal szem-

**Iratkozzon be
a Hegedűs kölcsönkönyvtárba**

ben, — formailag mégis csak demokratikusabb, mint önöknél a numerus clauzus”.

Úr Isten! micsoda cinizmus ordít e pár szóból ki! Szabad-e, illik-e ilvesmiket a valódi demokrácia alapján álló embernek nem komolyan mondani, hanem bársak elgondolni is? Van-e valaki e földön, a ki e szavak hallatára azt volna képes állítani, hogy az én barátom demokratizmusa, gondolat- és eszmémenete, egész lelkivilága érintetlen maradt az általa mindig hangosan szidott fanariotizmustól?

Szabad-e a román törvényhozás tagjának komoly képpel a külföld nyilvánosságának szántan azt állítani, hogy Erdélyben az az iskolatörvény van érvényességben, amelyet a magyar reakció 1906-ban a román kisebbség testére szabott?

Vajjon az Apponyi-féle 1907. évi iskolatörvényben foglalt rendelkezések alapján indította-e Anghelescu dr ur a mi iskolánk ellen azt az állandó pergőtűztől lármás offenzívát, amely végül is a magyar iskolafenntartó egyházak főhatóságait Genf felé irányította? Vajjon a magyar reakció által a román kisebbség testére szabott iskolatörvény rendelkezéseiben gyökereznek-e az iskoláinkkal szembeni vég nélküli sikanériák és a hirhadt 100.088. és 100.090.—1923. számú és az ezeket követő többi közoktatásügyi miniszeri rendeletek és vajjon a Lascu barátom által említett magyar iskolatörvény alapján rendszeresített bakalaureatusi vizsgán bukta-e halomra nemcsak a mi iskoláinknak, de jó részben az erdélyi román iskoláknak a növendékei is?

Nem szabad a tüzelt játszani, még a Lascu barátomhoz hasonlóan, felnőtt és értelmes embereknek sem. Előbb-utóbb reá jön majd ő is és az erdélyi románság egyetemese is, hogy az Anghelescu dr ur kultuszelleme nem csak a mi gyermekeink, hanem az erdélyi románság gyermekei elől is el akarja zárni az intellektuel pályákat.

Az én álláspontom az, hogy a tanulás lehetőségét, az ismeretek terjedését, általánosítását gátló mindennemű intézkedés nemcsak kulturaellenes, de egyben inhumánus is. Nem szabad senkit az ismeretek megszerzésének jogától elűzni, nem szabad az ismeretek terjedésének, általánosításának útjába akadályokat gördíteni, gátakat emelni, sőt ellenkezőleg minden lehető módot és eszközt meg kell annak terjesztése s lehetőleg általánosabbá tételére érdekében ragadni.

Ne akarja egyik népfaj se a maga szellemi és kulturális fensőbbiségét a más fajoknak az ismeretek megszerzéséhez elől való elzárása útján megszerezni, mert az ily uton elért eredmény nagyon, de nagyon efemer értékű, hanem álljon be minden népfaj komoly elhatározással, becsületes elszántsággal az ismeretek művelésének és terjesztésének nemes versenyébe, vegye ki minden népfaj fáradhatlan igyekezzettel, józan előtérrel a maga részét a kultura terjesztésének és megszerzésének áldozatos munkájából, hogy ez uton igazán értékes és maradandó eredményeket érheszen el. „Ne másokat igyekezzünk visszaszorítani, hanem magunk törekedjünk előrejutni”.

De ha már mindezek dacára és minden áron választanám minden brutalitása, inhumánus és antikulturális volta dacára a numerus clauzust, mert az legalább nyílt, őszinte és becsületes, míg a Lascu barátom által demokratikusabbnak ítélt Anghelescu dr fele rendszer között, nehéz szívvel bár, de habozás nélkül a numerus clauzust választanám annak dacára, hogy azt is az előbb mondottakból megállapíthatólag kulturaellenesnek és inhumánusnak tartom.

Azért választanám minden brutalitása, inhumánus és antikulturális volta dacára a numerus clauzust, mert az legalább nyílt, őszinte és becsületes, míg a Lascu barátom által demokratikusabbnak jelzett rendszer nemcsak hasonlóképpen brutalis, inhumánus és antikulturális, de még mindezekeken felül fanariotista módra orozva lesújtó is.

Lascu barátom a „Világ” munkatársai-val folytatott beszélgetése rendén meleg

rokonszenvvel szólott még az utóbbi napokban oly sűrűn emlegetett, állítólag a törvényhozás őszi ülészakának folyamán előterjesztendő „Románia jóhírnevének

védelméről szóló törvényjavaslatról”, beszélgetésének ezen részével azonban majd egy más alkalommal foglalkozom.

Félicsfürdő, 1925 július 18-án.

Kik lesznek hivatalból tagjai Nagyvárad képviselőtestületének

Aki elolvassa az új közigazgatási törvényt, az nem tud eleget csodálkozni a törvény számos hézgos és ellentmondó intézkedéseiben. Ha a készülő végrehajtási törvény nem fogja világosan precizálni és értelmezni ezeket a hiányos és konfliktusos paragrafusokat, úgy alapos kétség fog előállni a közigazgatásban.

A törvénynek egyik homályos és szövevényes intézkedése a hivatalból való tanácstagokról szól. (A jövőben a képviselőtestület tanácsnak hívják és így a „tanács” kifejezés nem tévesztendő össze a mai városi tanácsal, amely megszűnik.) A törvény szerint Nagyvárad város tanácsa — minthogy 50.000 lakosnál több lakik a városban — 40 tagból áll. Ennek kétdöte, tehát 16 hivatalból tagja a városnak.

A törvény 19. szakasza szerint hivatalból tanácsos:

Kellőtől hétig a választott megyei tanácsosok közül. Vagyis: a vármegyei képviselőtestület is delegál a városi tanácsba tagokat minimum kettőt és maximum hetet. Ebből mindjárt vita lesz, mert hiszen a megye valószínűleg ragaszkodni fog ahhoz, hogy menél többet küldjön. A kérdést másképpen aligha lehet megoldani, minthogy előbb beléjük a többi hivatalból való tagsági helyet és amennyi még a 16 helyből marad, azt töltik be delegált megyetagokkal.

Hivatalból tagok továbbá: az állami elemi- és másodfokú oktatás rangban legidősebb képviselői.

Ebből a homályos szakaszból egyáltalában nem lehet megérteni, hogy tulajdonképpen hány tanfélény jön be a képviselőtestületbe. Valószínűleg úgy kell értelmezni, hogy az összes elemi iskolák képviselőjében egy, az összes szakiskolák nevében egy és az összes középiskolák részéről egy. Már most ki lesz az? Az elemi iskolák részéről a tanfelügyelő, vagy a rangban legidősebb elemi iskolai igazgató? A középiskolák részéről a tankertületi inspektor (főigazgató) vagy a Gofdu-lyceum igazgató? Mert hiszen a tankertületi főigazgató nem az oktatást, hanem a kormányt képviseli. Mi választásunk azt tartjuk, hogy az iskolaigazgatók közül kerül be valaki, mert a törvény később, amikor a megyei tanácsokat szervezett tárgyalja, külön kimondja, hogy a megyei tanácsnak hivatalból

tagja a tanfelügyelő (revizor). Ha tehát a városi tanácsoknak is ez lett volna az intenciója, itt is precízen megjelölte volna.

Továbbá azt mondja a törvény:

A helységbeli legnagyobb vallásfelekezet egy képviselője. Ez a rangban legmagasabb lesz, ha pedig többen volnának ugyanezen rangban, akkor a korosabb.

Bár ez a szakasz sem mondja meg, hogy világi vagy egyházi reprezentánsról van szó, de a rangfokozat megjelöléséből következik, hogy itt hierarchikus rangra kell gondolni. Ezen az alapon kétségtelen, hogy Nagyváradon dr Bjelek Imre püspök lesz a városi tanács tagja, mert Nagyváradon a katolikus hívők vannak a legnagyobb számban.

Hivatalból tagok még: Az egészségügyi és népjóléti, a földművelésügyi és uradalmi (állam-egészségügyi osztály) és közmunháügyi miniszter rangidősebb képviselői. E paragrafus szerint Nagyváradon dr Muntean közegészségügyi inspektor, Vasca Teodor munkatárgyi inspektor, Hasas Sándor főállatorvos és Gavra Sándor, az államépítészeti hivatal főnöke lesznek a tanács tagjai.

Hivatalból tagok még: a kereskedelmi, mezőgazdasági és munkügyi kamarák egy-egy képviselője. Minthogy mind a három kamara most fog megalakulni, nem lehet tudni, kiket delegálnak a városi tanácsba. Kétségtelen, hogy mindegyik a maga elnökét fogja benevezni. Minthogy előrelátható, hogy a kereskedelmi kamarának ismét Barbu Romulusz lesz a választás után az elnöke, nem világ, hogy ő tagja lesz a városi képviselőtestületnek is. A másik két kamara vezetőségére nézve tippelni nem lehet.

Ezenkívül Nagyvárad tanácsának lesz még három tagja is, akiket maga a megalakuló városi tanács kooptál, vagyis választ meg a város nőtársaságából. Kétségtelen, hogy e három nőtársaság fűgék megválasztani, nemzeti és felekezeti elosztás szerint. A törvény azonban sehol sem mondja meg, hogy ez a kooptálás miként történik. Megválasztják-e és ha igen, minő többség kell a megválasztáshoz? Ki jelöl ki ötlet? Erre nézve abszolút nem intézkedik a törvény, úgy, hogy erre is remélhetőleg a végrehajtási utasítás fog fényt deríteni.

A magyarok és szlovákok együttműködése

Kassa, július 21. Hlinka András, a főt autonómista néppárt vezére nemrég az a jelzést adta ki, hogy a közelgő képviselőválasztáson a magyaroknak és tótoknak együttesen kell fellépniük a csehek ellen. Ez a felhívás a Szlovén-szlovák letelepített csehek között nagy riadalmat keltett, a mi a csehek lapokban erősen visszafokozódik.

A nemzeti demokrata Národní Dennik és a félhivatalos Slovensky Dennik azonnal magyarázóval (magyar-barátsággal) bélyegzik meg a szlovák néppártot s azt írják, hogy a párt végre színt vallott.

A Szlovák Hlinka lapja tegnapi számában felel ezeket a támadásokra s a többi között ezeket írja: A szlovák néppárt mindig nyíltan vallott színt. Ha szükséges volt, megmondta a magyaroknak, hogy nem kívánja az ő segítségüket, de a másik oldalon is tudomására adta a cseheknek, hogy a felzárkózást nem így képzelte.

A szlovákok nem azt akarták, hogy a fajdrom helyett vasdrom alá kerüljenek.

Az agrár és szocialista szíjő mindamellett magya ósisságát védőli a szlovák néppártot. Ez ugyan teljesen mellékes — írja a Szlovák — hogy mit irnak azok, de mégis jobb volna, ha előbb a saját házuk előtt seprnének.

Hodza cseh-szlovák miniszternek szabad a magyarokat szervezni, sőt prágai kirándulásra

is cipelni s a magyarok elékelkelhetik az „Isten áldd meg a magyart!” is, ha Hdzsák mellett vannak. Hodza magyarjai az igazi jómagyarok, akik megtanulják a cseh nyelvet is, sőt:

el fogják dobni a papírkát s a köztársaság megmentésére knédli fognak enni.

Ha ellenben Hlinka tárgyal a magyarokkal — írja a Szlovák — ez már rossz, ez már bűn a köztársaság ellen... ez árulás...

Hlinka nyíltan közölte: a magyarság vezérével álláspontját. A szlovák néppárti zenkít nem akar elnyomni. Mind nekinek meg akarja adni azt, ami megilleti. S ha az agrárok és szocialisták tudnak paktálni a magyarokkal,

miért nem nyújthat békejobbót a szlovák néppárt azoknak a magyaroknak, akik együtt akarnak vele dolgozni Szlovén-szlovák felépítésénél, amely az ő hazájuk is.

ATLANTIC NYÁRI MOZGO

6 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor

Ma, szerdán és holnap csütörtökön

Pat és Palachon repriz

Leányzóktetés akadályokkal.

Ezt megelőzi egy külön burleszk.

megkezdeni és ez uton egyrészt a magánvállalkozásnak példát adni és másrészt a városi iparos és munkásszótálynak keresettségét alkalmat nyújtani.

A hozott sérelmes határozat mellőzi az építkezést, mellőzi a kenyérkeresetre ráutalt polgárok kenyérhez juttatását, hanem e helyett hat családot és ennek nagyszámu családtagjait megfosztja lakásától és ezáltal fokozza a lakásinséget. A már meglévő és lakás céljaira szolgáló háznak ezen rendeltetésétől elvonását érvényben álló törvények is tilalmazzák, de mellőzendő volna ez tisztán emberességi szempontból is, miután a lakásokból kitelepített lakók mincseken olyan anyagi viszonyok között, hogy maguknak házaikat építhessenek és ekként másutt elhelyezkedhessenek, holott, ha a város az iskola céljaira megfelelő épületet emeltet, ezen veszély elhárítható lesz és a polgárok elhelyezkedésére szolgáló lakások száma nem kevesedik. Mindezen szempontokra és egyben Prefectus ur közismert jóindulatára, amellyel városunk polgárai szociális érdekeit szívta hordja, hivatkozunk akkor, amídon kérjük: Meltóztatssék a városi tanács sérelmes határozatától a jóváhagyást megtagadni és az iskola céljaira szolgáló épület felépítését elrendelni. Fogadják Prefectus ur ószinte hódolatunk és igaz nagyrabecsülésünk biztosítását és vagyunk kiváló tisztelettel a Háztulajdosok Szövetsége képviselőiben: Dr Lazar Aurél elnök, dr Lengyel Zsigmond titkár.

Majláth püspököt

bíborossá nevezik ki

Utóbbi időkben gyakran történtek kombinációk arra vonatkozólag, hogy Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök bíboros lesz. Ez a kombináció most újabb fölmerült. Budapesti nagy lapok erősítik a hír hitelességét s azzal támasztják alá, hogy a római katolikus egyháznak ezidőszerint csak egyetlen magyar bíborosa van, Csernoch János hercegprímás, holott évtizedek hagyományai szerint mindig két magyar származású főpap viselte a bíborosi ruhát s volt tagja a római szent kollégiumnak.

A pápa a feli konzisztorium alkalmával négy főpapot tűntet ki a bíborosi méltósággal s ezeknek egyike — hír szerint — Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök lesz. Korábban a bíborosi kinevezésre Miksa János gróf, szombathelyi püspök volt kombinálva, azonban később ezt a tervet a Vatikánban elvetették és helyette az erdélyi püspök kinevezésének valószínűsége került előtérbe azzal, hogy a pápa egyik utódállamba ösztözi bíborost kinevezni. A Vatikán előnyben tartja azt a körülményt, hogy Majláth püspök az erdélyi római katolikus egyház élén áll s így méltóságában az erdélyi katolikus hívők érdekében nagyobb tekintéllyel gyakorolhatna befolyást Bukarestben is.

Majláth Gusztáv gróf röviddel előbb épült fel birtokából.

Erdélyben és a partiumban hosszú évtizedek óta csupán egyetlen bíboros főpap volt: Schlauch Lőrinc nagyváradi püspök.

Börgarnitúrák, hencserakok, rendelésre és készen is kaphatók.
GIDÁLI MANÓ
kárpitos, Str. Clorogarin (volt Uri-utca) 2. szám.

ZSOLDOS tanintézet
Budapest, VII., Dohány-u. 84.
Telefon: József 124-47.

Az ország legrégibb és legismertebb előkészítő intézete. A legjobb sikerrel készíti elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is. Részletfoglalás kedvezmény Teljes anyagi felelősség.

VELMA SUCHARD
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

Nagy lopás a bukaresti postán

Alig leplezték le a pénzügyminisztériumban történt több milliós bűncselekményt és alig szökött meg ügyesen a vakmerő szélhámosság tettése és íme máris újabb bűntény híret jelentik Bukarestből. Maga a félhivatalos Viitorul a következőkben számol be az újabb szenzációról:

Péntek éjjel a központi posta két tisztviselője vakmerő lopást követett el.

A bukarest—csernovitzai 503. gyorsvonalat postakocsijában Udrescu és Diaconescu tisztviselők teljesítettek szolgálatot. Péntek reggel a központi posta 2.700.000 lei értékű idegen valutát tartalmazó értékküldeményt bízta erre a vonatra.

Éjjel 11.30 órakor, mikor a vonat Buzeu állomáson vesztegelt, a két postatisztviselő nagy reműveltséggel szaladt a pályaudvari főnökhöz, hogy egy táviratot kell azonnal leadniuk Bukarestbe. Nyomban táviratoztak is a központi postára, hogy a 2.700.000 lei értékű pénzeszközök nélkül indultak el, mert a csomagot a bukaresti

központi posta egyik helyiségének asztalán felejtették.

Ez a jelentés óriási szenzációt keltett Nyomban még az éjjel megindult a postán a vizsgálat, de minden eredmény nélkül. A két vasutas ezalatt folytatta útját Csernovitz felé.

Másnap, szombaton, amikor látták, hogy a csomagot hiába keresik, jelentést tettek a rendőrségnek. Egész nap folyt a rendőrségi vizsgálat. Calinic rendőrkormányos Tanasescu postaiügvi inspektorral együtt házkutatást tartottak a két tisztviselő lakásán, mert az egész tolvajhistória gyanus volt nekik.

Először Diaconescu lakásán kutattak és alapos fürkészés után találtak 216.000 lejt és 600 dollárt. Több pénz nem került elő.

A hatóság erre meggyőződést szerzett, hogy csakis a két tisztviselő követhette el a lopást és a csomag eltűnése üres mese.

Azonnal táviratoztak Csernovitzba, ahonnan Bukarestbe hozták őket. Itt beismerték a lopást. Letartóztatták őket.

Radics loyális nyilatkozatokat tesz

Amióta a háború előtti kis Szerbiából kinőtt az egységes Jugoszlávia, kelet Európának egyik legérdekesebb és legbátrabb politikusaként tűnt fel a horvát parasztpárt vezére, Radics István. Radics megalkuvást nem tűrő függetlenségi törekvései az egész Horvátországot s Jugoszláviának minden autonómia után törekvő népét maguk mögött találták. Annál nagyobb meglepetést kelt az a belgrádi hír, amely arról számolt be, hogy Radics István, akit a belgrádi kormány memóriában bebörtönözött, most egyoldalul megszakítva pártjának, a többi ellenzéki párttal való összeköttetését fentartás nélkül behódolt a mai szerb kormánynak.

Radics István kiszabadult a börtönből, miután a Jugoszláv koalíciós kormány előterjesztésére a király törölte Radics pörét és a pártvezér szabadonbocsátását elrendelte. Radics szabadonbocsátását két loyális deklaráció közrebecsítésével hálalta meg. Az első nyilatkozat mindenekelőtt azt fejegeti, hogy miért lett Radics és pártja monarchista. Miután rámutat arra, hogy a szerbek és a horvátok egy-

mást annyira kiegészítik, hogy a jövőben az ország érdekében okvetlenül együtt kell haladniuk, ráter a következők megállapítására:

„A republikanizmussal leküzdöttük a Hasburgizmust és az anarchiát; a meggyőzéssel felemeljük a monarchiát és a Karagyorgyevicseket. Kijelenti ezután második nyilatkozatában Radics azt, hogy pártja a Pribicevics-párttal való koalíció további fentartását úgy az államra, mint a királyra nézve károsnak tartja. Pribicevics el is vált Pasicséktól. Ezt a második nyilatkozatát azzal fejezi be, hogy botránynak nevezte az angolok, franciák, olaszok érdeklődését, akik a horvát nemzet hangulatát kipuhatolni igyekeztek. Botrányn. — írja, hogy túrnunk kell, hogy ezeket az idegeneket a németek és a magyarok úgy várják, mint valami felszabadítókat. Ennek vége kell vetni, amit csak szoros együttműködésse tehetünk.”

Radics István különben tegnap már miniszteri szalonkocsiban érkezett meg Belgrádba, ahol a király külföldi kihallgatásán fogadta.

Állatkiállítás Tenkén

Jó időben tartották meg a tenkei állatkiállítást, nagy tömeg jelenlétében. A város zászlódszét öltött s a községek képviselőtestületei mind megjelentek, a tenyésztők a kiállítás fontosságát ismerve, szebbnélsebb példányokat állítottak ki. Ha s a Sándor főállatorvost a hatóság nevében üdvözölték, aki köszönetet fejezte ki a résztvevőknek. A kiállítás megnyitása után az albizottságok megkezdtek munkáikat s a következőképp határoztak a jutalmak fellet:

Ezüst érmet oklevéllel két szürke csikós kancaért jutott Fildán Aurél tenkei főjegyzőnek. Diszoklevelet kapott Nadányi Miklós körösgyeresi földbirtokos. Elismerő oklevelet Adler Zsigmond (Kávásd) ménért, Labonez Vasile (Kocsuba), Kos György (Kávásd).

Pénzbeli jutalmat kaptak lovaknál 1000—1000 lejt: Maladin Vasile és Poasa Vasile, 750—750 lejt Ellenés János és Gherman György, 500—500 lejt Brostian Florián, Gherman György, Astilean Gábor, 250—250 lejt Samula Péter és Belteki János.

Szarvasmarhánál diszoklevelet Szentiványi Károly (Tenke), Görbéd és Belfenyér közbirtokossága, Bagossy Károly (Tenke). Bronzérmét oklevéllel Tenke község nyerte el négy darab tenyészbikaért.

Pénzbeli jutalmak: 1500—1500 lejt Kozma Ferenc (Tenke), Biró Ferenc (Belfenyér), 800—800 lejt Jenei János (Tenke), Illés László (Tenke), 600—600 lejt Maty János (Tenke), Johai János (Ripa), 500—500 lejt Johan Simon (Ripa), Jenei Károly (Tenke), 300—300 lejt Plasztu János, T. Köteles Mihály (Tenke), Marian Mitru (Fonó), 200 lejt Tasi István

(Tenke), Bondár György (Feketebátor), Rosu Gábor és Köteles Pável (Tenke.)

Sertéseknél diszoklevelet: Nadányi Miklós (Feketegyeres), Löwy Mór (Görbéd) és P. Orbán Péter (Tenke). Elismerő oklevelet tenyészállatokért Tenke, Görbéd és Kése közbirtokossági, Pénzjutalom 600 lejt Hoditz Mária (Görbéd), Ilana Petru (Feketebátor), 300 lejt Szilágyi Molán György (Feketebátor), 200 lejt Vasile Martin (Görbéd), Milán György (Feketebátor) és Popa János. Juhokért pénzjutalmat: Turla Mihály (Hosszuaszó), 500 lejt Laza Miklós (Hosszuaszó), 300 lejt Tirtuac Krecun (Feketegyeres), 200 lejt Leutse Vanti (Görbéd) és Popa Mózes (Petit).

Három csordást elismerésül hosszú szolgálati idejükért 300 lejjel jutalmaztak: Lenese Flórián Görbéd, Fekete Demeter Tenke és Kovács Béla belfenyéri csordásokat.

Az állatorvosok közül megjelentek: Kovács Kálmán városi állatorvos (Nagyvárad), Badescu Teofil (Szalonta), Vadas József (Szalárd), Lederer János (Vaskőh) és Timár Emil (Tenke). Ezenkívül a vármegyei főállatorvos, Serghely József is résztvevő a kiállításon s tanulmányozta a magyar fajta teheneiket, mert Máramarosban Algaui fajta tenyésztés van.

A kiállítást Pop Sever dr főszolgabíró fejezte be elismerő beszéddel.

Selejles harisnyák megérkeztek
minden színben Str. Rimanóci-utca 4. sz.
Ábrahám Arthurnál

A Pollák mama egyensulya

Nem kell megijedni. Csak a lelki egyensulyáról lesz szó. A napokban ugyanis Nagyváradon előadtak egy filmet, melynek „A nők ellensége” volt a címe. Pollák mama e hir hallatára rendkívül zavarba jött, hogy mi fog történni, ha a film hatása alatt az összes nagyváradai férfiak a nők ellenségeivé lesznek. Hogy a Pollák mama megbolygatott lelkiegyensulyát helyreállítsák, a Dorian-filmszínház igazgatósága elhatározta, hogy előadja a Kék szakál nyolcadik felesége című filmet, melynek főszereplője nemhogy a nők ellensége volna, sőt ellenkezőleg, elég mérsékelt volt ahhoz, hogy nyolc nőt vegyen el feleségül.

ÜLDONSÁGOK

Rigó-Csaba hangversenye Nagyváradon

Megemlékeztünk már egy ízben arról a szép sikerről, amit néhai Rigó Ferenc képviselő unokája, Rigó-Csaba hegedűművész Budapesten aratott. Rigó-Csaba Habi keze alatt fejlődött a budapesti zeneakadémia egyik legtehetségesebb növendékévé s most újabban a Wenckheim-palotában adott koncertje révén egyesapásra a legszelebb körben tette nevét ismerőssé a magyarországi zenei életben.

Budapesti sikerei után Rigó-Csaba a közeli napokban Nagyváradon lép fel egy önálló koncertje keretében. A Rigó-hangverseny augusztus másodikán, vasárnap délelőtti tízenegy órakor lesz a városi színházban s az eddigi érdeklődésből ítélve egyike lesz az ideai hangverseny-szezon értékes eseményeinek.

A hangversenyre a jegyeket elővételben a színházi pénztár s a Hegedűs Hírlap-iroda árusítja. A műsor ismertetésére vizsaszatérunk Rigó-Csabával együtt fog felépni Beregi Évi, a kis táncművész is, aki három számmal szerepel a műsoron.

* **Augusztus elsején tér vissza Ferdinánd király.** Bukarestből jelentik: Svájci híradások szerint Ferdinánd király eredményesen folytatja kuráját. A király augusztus elsején tér vissza az országba, hogy átvegye az uralkodás teendőit.

* **Bernády György cikkei a „Nagyvárad”-ban.** Néhány hét óta a Félix-fürdőben üdül Bernády György kamarai képviselő, a romániai magyar politikai élet egyik legkimagaslóbb vezérférfa. Bernády György a vérbeli közéleti férfiú tette erejét nyaralásába is magával hozta s az események mellett, melyek kisebbségi sorunkat aktuálisan irányítják, ma sem lehet el szótlanul. Távol az események színterétől, mégis együtt él az eseményekkel, amikről impresszióit s kritikáit hírlap-cikkei formájában ismerteti az erdélyi magyar olvasóközönséggel. Bernády György cikkei a Nagyvárad eszentul sorozatosan közzélni fogja s amennyiben a kiváló politikus cikkei más erdélyi lapnak is megküldi, azokkal egyidejűleg hozza a Nagyvárad is a cikkeket.

* **Herbert Sámuel Palesztina volt kormányzója Bukarestbe érkezett.** Bukarestből jelentik: Sir Herbert Sámuel, Palesztina volt kormányzója tegnap Bukarestbe érkezett. Az állomáson az angol követtség és az angol kolónia tagjai fogadták. Sir Herbert Sámuel tömegesen keresztek fel ujságírók, az exkormányzó azonban elzárkózott minden interjú elől. Kérdéseikre azt válaszolta, hogy magánemberként tartózkodik Romániában, így látogatása alatt semmiféle politikai interjú nem adhat.

* **VÁSZNAK, asztalmenük legolcsóbb árban beszerezhető BARNÁ Jenőnégnél Str. Reg. Ferd. 3.**

LEGULJABB

Félhivatalos jelentés orosz csapatösszevonásokról

Bukarestből jelentik: A kormány félhivatalos lapja, a *Viitorul* közli, hogy *Oroszország a Dnyeszter mentén nagy csapatösszevonásokat hajtott végre.* A katonai összevonásoknak Románia-ellenes tünnető jellege van. Különös fontosságot tesz mézesetesen ennek a tüntetésnek nem lehet tulajdonítani. Vasárnap éjjel Cetatea-Alba városát és az egész Dnyeszter-partot az orosz oldalról hatalmas reflektorok világították meg. Miután ez a tény a két állam közt érvényben levő határegyezményekbe

ütközik, a kormány felvilágosítást kért a román—orosz vegyesbizottság tagjaitól. A szokatlan fényt a part közelében manőverező orosz hajók fényszórói okozták.

A belügyminiszterhez érkezett jelentések szerint a Dnyeszter tulsó partjáról négyezer menekült érkezett Romániába. A menekülők elhelyezéséről a belügyminiszterium gondoskodik. Berlini lapok közlése szerint moszkvai táviratok azt jelentik, hogy a Volga területen pestis tört ki.

Haladékot szenved a közigazgatási törvény végrehajtása

Bukarestből jelentik: Politikai körök véleménye szerint a közigazgatási törvény végrehajtó bizottsága október 1-ig nem fe-

jezheti be munkálatait. Ugy, hogy a parlament megnyitása előtt nem kerülhet sor a választások megejtésére.

Alaptalan hírek a bukaresti expressz katasztrófájáról

Kisiklott egy tehervonat a brátkai alagutban

Tegnap délután híre terjedt a városban, hogy a bukaresti expressz szerencsétlenség érte Réven. Egyik verzió szerint a révi vashid zuhant le a rajta robogó vonattal, a másik hír szerint a brátkai alagut omlott össze, maga alá temetve a zsúfolt bukaresti expresszt. Mindez, szerencsére nem felelt meg a valóságnak.

A nagyváradai forgalmi főnökségnél azt a felvilágosítást kaptuk, hogy egy Nagyváradra igyekvő tehervonat valóban kisiklott a brátkai alagutban. Több teher-

kocsi összetört, de az eddigi jelentések szerint emberéletben nem esett kár. A forgalmi főnökségnek nem sikerült a késő esti órákban a katasztrófa minden részletét meg tudni.

A Nagyváradról délután indult bukaresti expressz Réven érte a szerencsétlenség híre. A vonatot Réven leállították és még este hét órakor sem tudták tovább meneszteni, mert a romok eltakarítása az eddigi jelek szerint, csak kilenc óra felé fog befejeződni.

* **Titulescu-kormány jön?** Bukarestből jelenti a Rador: A Cuvantul értesülése szerint újból egy Titulescu-kormány lehetősége került előtérbe. A lap értesülése szerint Constantinescu földművelésügyi miniszter abból a célból utazott Párisba, hogy Titulescual ez ügyben tárgyalásokat folytasson. Titulescu azonban visszautasította az ajánlatot azzal az indoklással, hogy jelenlegi beosztásában nagyobb szolgálatot tehet az országnak.

* **Nem volt árverés a megyeházán.** Tegnap kellett volna megtartani a megyeházán az alispáni hivatal ingóságaira kitűzött árverést. A licitáció azonban elmaradt, mert Kain József kórházi hitelező rövid haladékot adott. Egyébként tudtunkkal a közegészségügyi miniszter a peres követelést kiutalta.

* **Igaztás vádjával a hadbírótság előtt.** A kolozsvári hadbírótság tegnap tárgyalta Borbély Sándor szilágyujlaki ref. lelkész igaztási bűnperét. A református pap egy harangfelavatás alkalmával a vád szerint olyan allegóriát mondott, amely azt tartalmazta, hogy a románokat Erdélyből rövidesen ki fogják verni. A vád és védőbeszéd meghallgatása után a hadbírótság Borbély Sándor ref. lelkészt 2000 lei pénzbírságra ítélte.

* **Százezrek látogatják meg az aradi országos mintavásárt.** Az aradi országos árumintavásár, amely a látványosságoknak és szórakozásoknak nagyszerű foglalkozás. Ugyanis számos kongresszussal és kiállításal lesz egybekötve. A várható nagy látogatottság előkészületére a vásár rendezősége különböző kedvezményeket eszközöl ki a CFR. és a környező államok vasutvonalaín. A vásárhoza nagy előrelátással igyekezik gondoskodni arról, hogy a mintavásár alatt a nagy idegenforgalom következtében a városban torlódás ne álljon be. azért lakásokról és ellátásokról gondoskodik az árumintavásár látogatói részére. Vásárgazolványok kereskedelmi és iparkamaráknál sfatul fiókoknál és ipar-tesztleteknél kaphatók.

* **Bomba 6 lej az Eldorádóban.**

* **Kettős autószerencsétlenség Nagyenyed mellett.** Nagyenyedről jelentik: Hétfőn este hat órakor dr Valicán nagy-enyedi prefektus autón haladt el Bethlenfalva mellett. A prefektus autója fékhiba folytán nekiszaladt a Szamos egyik hidjára. A hid korlátja leszakadt és az autó a Szamosba zuhant. Dr Velicán prefektus és felesége súlyos sérüléseket szenvedtek. A sofőrnek az ijedségen kívül más baja nem történt.

PUPELINEK, zefirek, grenadineok és batistok mélyen leszállítva Leliner Márton R.-T.-nál

* **Alföldyék új tánciskolája** Parcul Traian (Széchenyi-téri) kioszk f. hó 23-án megnyílik. Iratkozni egész nap lehet.

* **Dr Rác Szanatórium és gyógyfürdőintézet** kimerülteknek, ideseknek vízgyógyfürdőkkel, szivbajosoknak szénsavas fürdőkkel, gyomor-, belbetegeknek villamos vízfürdőkkel, rheumás betegeknek villanyhőszugárral, tüdőbetegeknek sürített levegő belégzéssel teljes gyógyhatású eredményt ad. — Nem kell elutazni, — sőt olcsó I., II., III. osztály pánsiót, bennlakással is ad. Híző- és fogyókúrái híresek. Szülő- és nőgyógyász-osztály dr Lich-tenegger bennlakó bécsi főorvos vezetése alatt.

* **Elveszett egy aranybross** Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utcától a Körös-partig. A becsületes megtaláló magas jutalomban részesül, ha behozza a Nagyvárad kiadóhivatalába.

Külföldi

Festékek

Lackok

Ecsetek

Ruhafestékek, háztartási cikkek a legolcsóbban

Benedek Testvérek Utódainál
Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 19 sz.

* Még e hó 25-ig tart a kiállítás a költözés miatt Kertész Reclam-üzletében, Rimanóczy-utcán.

Gyón-órú **gyermekkoosik** vagy választéban Ifj. Sonnenfeld Józsefét, Sas-palota.

* Sik Rezső a Három a kislányban. Cigányprimásban, vasárnap délután pedig az Ördögben lép fel.

Precziós **FOGASKERÉK** gyártás, Str. Alexandru 48

* Szilveszter operettujdonság bemutatója szombat este lesz, mindenkinek meg kell néznie.

Játék-árak és legújabb **taconu ridikülök** Engell Lajosnál Sas-passáge (volt Eayvesnat heyen).

* „Türelmetlenül várjuk“, így kezdőnek az összes levelek, melyek az ország minden részéből érdeklődnek a román sajtószindikátus sorsjátékának huzása iránt. És mindenkinek ugyanazt a választ adhatjuk: Igen, igen, egészen bizonyosan meg lesz augusztus 16-án a huzás a kolozsvári prefektúrán. Valóban 5400 kézpénz-nyereményt fognak kisorsolni félmillió lei értékben és csak két leibe kerül egy sorsjegy, amelylyel 100,000, 50,000, 10,000 leit stb. lehet nyerni. Rendelések a Rudolf Mosse hirdetési vállalatához, Oradea-Mare (Bul. Reg. Ferdinand) 14. küldendők „Sajtó sorsjáték“ alatt. Rendeljen egyszerre 10, 20, 50 vagy 100 sorsjegyet és küldje a pénzt bélyegeken, vagy postautalvánvon.

GÉPKONSTRUKCIÓK

és javítások, Strada Alexandri 48
Törött géprészek garantált helyesítése

* A június 21-iki János-ünnepélyen nyert színházjegyek a mai napra érvényesek. Kéretik a mai napon beváltani.

Tanuló zongora 15000 leiért kapható Bul. Regele Ferdinand 14. szám Sternbergnél.

* Alföldyék új tánciskolája Parcul Trajan (Széchenyi-téri) kioszk f. hó 23-án megnyílik. Iratkozni egész nap lehet.

Nikkelgyermekkoosik 2500 leitől SZÓKÉNÉL, Piața Unirii 16.

* Magyar vízum 540 lei. 24 óra alatt kész. Bárhová érte küldünk. Telefon 458 Hegedüs Hirlapiroda.

* Strand krémet használjon és ha órákig is fekszik a napon, nem hólyagzik fel a bőre. Csak az Angyal drogériában kapható.

REISINGER ARNOLD mechanikai üzeme Strada Alexandri 43

* Nem izzad se keze, se lába, ha Ultra krémet használ. Csak az Angyal drogériában kapható.

Concert zongora rövid 28000 leiért kapható Bul. Regele Ferdinand 14. sz. Sternbergnél.

* Varrónók figyelmébe! Megérkeztek a legújabb számú divatlapok, melyek szebbnél-szebb modelleket tartalmaznak, a mit a legelősebb árban árúsít a Hegedüs Hirlapiroda. Die Dame 100 lei, Femina 70, lei, Vogue 90 lei, Chiffon 40 lei, Revue Mondaine 60 lei.

* Vizumot gyorsan, pontosan, biztonság, megrendelt időre, csak a Hegedüs Hirlapiroda küldi el. Telefon 458.

Ócska **bőrkabálja új lesz**
ha azt rendbe hozatja, áttesteti

FUCHS

Széna-u. és Mihai Viteazul-tér sarok
Szezon előtti jutányos árak

* Olasz vízum 750 lei. Szerb vízum 1134 lei. Cseh vízum 591 lei. Francia vízum (1 évre) 1170 lei. Német vízum 700 lei. Gyorsan és pontosan készül a Hegedüs Hirlapirodában.

* Nyaralni utazik külföldre? Vizumokat a Hegedüs Hirlapirodában vegye meg, mert akkor a határokon sehol utazási akadályok nem lesznek.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda este fél 9 órakor: Baj van Zsófiával, bohózat, 2-ször.

Csütörtök este fél 9 órakor: Három a kislány, operett, Sik Rezső vendégfellépéssel.

Péntek este fél 9 órakor: Cigányprimás, Sik Rezső vendégfellépéssel.

Szombat délután fél 4 órakor: Feleségem bábja, operett, olcsó helyekkel.

Szombat este fél 9 órakor: Sylvester operett-bemutató.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Halló Amerika, operettrevü-ujdonság.

Vasárnap délután fél 6 órakor: Ördög, vígjáték, Sik Rezső vendégfellépéssel, mérsékelt helyekkel.

Vasárnap este fél 9 órakor: Sylvester, operett-ujdonság 2-ször.

Hétfő este fél 9 órakor: Sylvester, operett-ujdonság 3-ször.

Vank Istvánné negyvenéves jubileuma

A városi színház legrégibb művésze, Vank Istvánné az idén tölti be negyvenedik esztendejét annak, hogy szerény és hűséges szolgálatába szegődött a magyar színjátszásnak. A meghatározó dátum arra készítette a város színházszereit közönségét s Vankné barátait, hogy ebből az alkalomból, egy percre megállva a tülekedés rohanó élet sietésében, tiszteljük rojájuk le Vankné életének eme jelentős etapjánál.

E hó 28-án a színház a „Falurossza“ előadásának keretében fogja megünnepelni Vankné negyvenéves színészni jubileumát. A jubileum alkalmából Vankné ismerősei, úgy tudjuk, valamilyen formában segítségére fognak sietni a nagyon is mostoha viszonyokkal küzdő öreg színésznőnek.

— Kik szerződtek eddig a váradiai közül a színházhoz? Megirtuk tegnap, kiket szerződtetett eddig más városok színpadjaíró a jövő szezonra a színházhoz. Mára a szervezkedés további képe a nagyvárad tagok szerződtesével még tisztábban van kialakulóban. Leszerződte eddig Gróf László a nagyváradiai közül: Hestényi Elemér főrendező, a Tóthpárt, Várad Aladar és Békefy Mihály karnagyokat, Jósika Micit, H. Kőrösi Jucit, Madas Pistát és néhány kardalost. Az igazgató a mai nap folyamán ismét elutazott Nagyváradról, hogy szervezkedését tovább folytassa.

— A színházi kórus jutalomjátéka. Mint minden évben, úgy az idén is, szezon végétével egy színi előadás a városi színház derék kardalosainak lesz a jutalomjátéka. A színészet örökké háttérbe szorított katonái, akik nélkül pedig a színház még sem prosperálhatna, ezen az egy napon nem csak a színházért, hanem magukért, maguk érdekében adják tudásuk legjavát a közönségnek. De hogy a kardalosok jutalomjátékán szőlőszinészek se hiányozzanak, az idei jutalomjátékon Biczó Margit és Roshonczy Mihály is közreműködnek színésztársaikkal. A karszemélyzet jutalomjátéka augusztus 11-én lesz s ez alkalommal a János vitéz kerül előadásra.

SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

— Sik Rezső és Ocskai Mihály vendégjátéka. Csütörtök este Három a kislányban, pénteken pedig a Cigányprimásban lesz alkalma Nagyvárad színházi közönségének gyönyörködni Sik Rezső kivételes művészetében. Ez a rendkívül kiváló, külföldön is elismert képességű művész két estén át két legjobb szerepét, Tsöll papát és Rácz Lacit fogja alakítani, bizonyosságot téve arról, hogy közismert művészetében

az elmúlt idő alatt még jobban megizmosodott és kiforrott. A második előadás alkalmával lép hosszú szünet után ismét a nagyvárad színpadra. Ocskai Mihály, akinek legutóbb legnövösebb operaelőadásokban volt megérdemelt nagy sikere. A Három a kislány és a Cigányprimás főszerepeit Horváth Mici, Biczó, T. Pogány Janka, H. Kőrösi Juci, Fényes Lili, Gál Piri, Fratta, Hevesi, Bihari Nándor, Madas, Galambos, Stoll és Kabos játszá.

— Szilveszter. Nagy ambícióval és lelkesedéssel folynak a próbák a legújabb bemutatóra, mely szombaton este lesz. A Szilveszter nagyon fordulat, pompás szöveggel és igen értékes muzsikával rendelkező operett, melynek nagy sikere éppen úgy nem maradhat el nálunk sem, mint ahogy nem maradt el eddig sehol, ahol sorozatos előadást ért meg. Külön is felhívjuk még a közönség figyelmét erre a pompás operettre, mert ebben a szezonban már nem lesz alkalmunk hasonló értékű operettujdonsággal kijönni. Az igazgatóság különös gondot fordított a Szilveszter szereposztására, mert arra törekszik, hogy minden tekintetben méltó előadásban hozza ki Urai Dezső és Marton Géza híres slágeroperettjét.

MOZI

— Pat és Patachon-repriz az Atlantiban. Hangos kacaj, olykor-olykor fel-felcsúrló nevelés fogja újra betölteni az Atlantic nyári mozgó kellemes helyiségét. Fellép újra a két istenáldotta tehetséggel megáldott dán komikus, kinek láttára a nagybűt is egészséges lesz, az egészséges ember pedig (s ez megtörtént!) könyörgésre fogja a dolgot, hogy már majár abba mókáit, mert — az oldaluk fáj a sok nevetéstől. A „Leányoktétel akadályokkal“ c. filmjének egyike a legjobbaknak, ehhez fűződik a legszebb emlékek s bizonyára igen sokan meg fogják azt újra nézni, hogy 2 órát vidám gondolatnasságban töltsenek el.

— A Dorlan filmszínházban ma, szerdán látható utoljára „Kékszakai nyolcadik felesége“ című 6 fejezetes film, melynek főszerepét Swansen alakítja. A film érdekes meséje, pazar kitalálása és a benne előforduló tolették egyaránt elragadtatják a nézőket. Előzőleg színterül „Tegyenek a hívőkre“ című 2 fejezetes amerikai vígjáték, ezenkívül az első szenzációs Dorian-revue. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. — Jön: „50.000 frank.“ A főszerepben Conrad Veidt és Lucy Doraine.

TÖZSDE

Zürich, jul. 21. Nyitás: Berlin 12250, Newyork 515, London 250350, Páris 2430, Prága 1525, Budapest 7255, Bukarest 250, Bécs 72.

Bukarest, július 21. Zárlat: Páris 985, London 1016, Newyork 20850, Milánó 775, Zürich 4050, Bécs 2350, Prága 617.

Valuták: font 1010, fr. frank 1040, svájci frank 39, lira 790, dinár 360, dollár 20750, osztrák 3050, magyar 30, szokol 625.

Zürich zárlat: Berlin 12260, Amsterdam 20680, Newyork 515, London 250350, Páris 2435, Milánó 191250, Prága 1525, Budapest 7250, Belgrád 905, Bukarest 250, Varsó 9860, Bécs 7255.

Budapest, jul. 21. Értékpapírtőzsde: Angolmagyar 38500, Leszámitoló 71. Pesti hazai 2410, Beocsini 1125, Urikányi 1125, Ganz V. 1285, Ofa 572, Tröszt 218, Magyar hitel 340, Olaszbank 17, Borsodm. 210, Borsodi szén 52, Fegyver 770, Kukor 2180, Nasici 19975, Osztrák 132, Kereskedelmi 1003, Első bp. 129, Köszén 3110, Ganz D. 2555, Guttman 565, Allamvasut 412.

Terménytőzsde: Uj buza 387500, uj rozs 322—500, kukorica 280—285, korpa 260—265, zab 435—440, uj takarmány árpa 275—500.

A Hegedüs Hirlapirodának **458** az új telefonszáma

NYILTÉR

Árjegyzék

Csiszoltgyümölcs-készlet	— 90 lei
Csiszolt üveg vízeszkészlet	— 70 lei
Kávékészlet színes 6 személyre	380 lei
Teás készlet színes 6 személyre	380 lei
Mosdókészlet színes fels: erelve	450 lei
Csiszolt üveg virágváza	— 25 lei
Csiszolt üveg cukortartó	— 40 lei
Befőttes üveg csiszolt	— 7 lei

Disztárgyak — Nászajándék
Kereskedőknek legolcsóbb!
Asztalosok tábla-ablaküveg.

Fratii KOMLÓS Testvérek
Gyári raktár — nagykereskedés
Oradea-Mare — Nagyvárad
Nic. Jorga (Zöldfa-u) 13. — Telefon 3-72.

Moritz Zsigmond: Pillangó L. Lei: 150.

A jómadár

— Regény —

30

Írta: Bónyi Adorján

— Borzasztóságok? Terebesről? —
és Gyuszi akkorát kacagott, hogy zengett vele az egész szoba. — Azokból egy szó sem igaz, édes jó Stekkerem.

— Egy szó sem igaz?! — Stekker felült a helyén és úgy bámult a fiatalemberre, mint arra a bíróra, aki fementette egyszer azt az embert, aki tőle egy kabátot lopott. Pedig sem azelőtt, sem azután senki sem opott el Stekker irtólt semmit. Stekker most a homlokáig pirult izgalmában. Hogy... hogy... egy szó sem igaz?

— Becsaptak, édes öregem. Egyszerűen ez az egész. Becsaptak csunyan, bizony. Rossz vicc volt. Mondhatom, nagyon rossz vicc. Terebessy a leguribb, a legpompásabb gavalér a világon, akit csak el lehet képzelni. Nekem elhiheti, mert én... Tapintatosan és jelentősen elharapta a mondat végét. De ettől az elharapott mondatvégből mégis Stekker ur fuldoklott.

— Igen, igen, igen — hebegte és visszaült az íróasztala mellé és két kezébe temette a fejét. Rettenetes kényszer volt esve. Arra gondolt, micsoda szörnyű bukás lesz ez ma délután a Budavány korcsmájában, éppen most, amikor városzerte már a legfeszültebb a hangulat és szinte nyomasztó a várakozás. Éppen most kell majd neki előállni egy ilyen hírrel.

Gyuszi pedig megállt a nyitott ablak mellett a fényzőzónában és a takarodót dúdolta magában.

— Visszavonulni... idején visszavonulni — gondolta. Ez most a legelső teendő. Eddig mindent rosszul csináltam, tehát villámgyorsan vissza kell csinálni mindent.

Ugyanennek a visszavonulásnak a heves vágya fűtötte akkor is, amikor délután megszorozott a Nagy Kakasban, amint hogy évtizedek óta minden valamirevaló uriembernek illik levágni egy-két pohár söröt ebéd előtt a Kakas udvarán. Itt Bojár Pali húzódott az asztalvégre Gyuszi mellé és rejtelmesen komoly arccal jelentette neki:

— Kérlekálással, megbeszéltem a dolgokat Dobokayval. Ez a Dobokay mellékesen megjegyezve egy híres krakéler és párbajozó volt. A háboruban ugyan beosztatta magát egy katonai ruharaktárhoz, azonban az a két párba, amit még a rendes békeévekben vívott véres eredmény-

nyel letörölhetetlen nyomokat hagyott hírnevében és a ruharaktár dacára még ma is ő volt a bátorság és korrektség polgári kis hőse Kőhegyen. Mondom, beszéltem Dobokayval és ő is azon a nézetben van, hogy fegyverbírósgát fogunk összehivatni.

— Édes öregem, úgy látszik, te valamelyik államnak személyesen hadat akarsz izenni, hogy olyan mániákusan emlégeted azt a fegyverbírósgát. Nekem legalább is halavány sejtelmem sincs arról, hogy ki nek és miféle szüksége van itt a környéken fegyverbírósgára vagy egyéb lovagias intézményre.

— Dehát az afférod Terebesvél? —
ámétkodott Pojár Pali.

(Folvt. köv.)

Saját kemencében égetett zománczozást vállalok

Javítást olcsón eszközök. Új és használt varrópép és kerekpár raktár.

ELENA varrópép, kerekpár raktár és javító műhely
Vitéz Mihály (Nagypiac)-tér 5.

Árlejtséi hirdelmény.

A nagyváradai orthodox izraelita hitközség Str. Manasterii (Zárda-utca) 2. szám alatti épülete alakítási munkaira pályázatot hirdet. Bővebbet ugyanott az irodában.

Ajánlatok beadási határideje július 26. d. e. 10 óra.

Előjáróság.

In Siebenbürgen gut eingeführt

Reisenden

sucht erstrangig Textil-Fabriksniederlage Timişoara.
Offerte mit Schnellphotographie wird ersucht. — Adresse in der Administration zu erfragen.

Kereskedelmi és Iparkamara Oradea-Mare.

1722—1925. július 20.

Hirdelmény.

A kereskedelmi és iparkamarák ujjaszervezéséről szóló törvény 14. szakasza és e törvény végrehajtási rendelete 14. szakasza VII. bekezdése rendelkezéseinek megfelelően, köz tudomásra hozzuk, hogy az oradea-marei kereskedelmi és iparkamara választói névjegyzékét elkészítették és azok az érdekeltek által 1925. július 21. napjától kezdődőleg a kamara székhelyén (Oradea-Mare, Str. Alexandri 11) valamint a kamara ki rendeltségeinél Satu-Maren és Sighetul-Marmatiein minden köznapon 9—14 óra között megtekinthetők.

A fent idézett törvény 14. szakasza értelmében, ha a névjegyzék összeállításánál bevezetés vagy kihagyás folytán valamely hiba történt volna, az érdekeltek, vagy a kamara öt tagja felszólamlással élhetnek 15 nap alatt a névjegyzék kiütöztetésétől, tehát 1925. augusztus hó 4. napjáig beárólag. A felszólamlások a kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be, amely azok felett a felszólamlási határidő lejártától számított 15 nap alatt dönt.

Barbu Romulus s. k. Dr. Papp János s. k.
elnök. főtitkár.

32 év óta a Mária Királyné (volt Széchenyi)-szállodában levő órás- és ékszerüzletemet

kényszerűségből ideiglenesen
Strada Saguna (Kapacius) 16. alá helyeztem át. A raktáron levő órákat, disztárgyakat mélyen le szállított árban kiárusítom. Aranyat, ezüstöt, briliáns tárgyakat, műfogat ismét magas árban veszek. Óra, ékszerjavítást és újmunkákat vállalom pontos kiszolgálásban. — Tisztelettel: **FREUND BENJAMIN**
órá és ékszerész

Palesztinába utazók figyelmébe!

Legyorsabban a héber nyelvet csak a Ráth-féle tanússal sajátíthatják el. — Kapható: az „EZRA” könyv- és papírkereskedésben, Str. Baross-u. 7.

Vegyileg **TISZTÍT, MOS, VASAL**

BORGOS

vegytisztító, Bazár épület (Színház mellett.)

Mezey János és Társa

Piața Unirii (v. Szt. László-tér) és Strada Alexandri (v. Teleki-utca) sarkán a város-háza mellett régi jóhírnevű fűszer és csemege üzletét augusztus 1-ével

áthelyezi.

Ugyanazon ház (Nagyvárad Takarékpénztár épülete) a Str. Alexandri (v. Teleki-utcai) frontjára, a kapun túli részébe.

Tisztelt vevőkink és a n. é. közönség eddigi támogatását megköszönve, szíves pártfogásukat kérjük a jövőben is, mit szokott pontos, figyelmes és szolid kiszolgálásunkkal, nem különben versenyárainkkal igyekezni fogunk megháldani új helyiségünkben is.

Tisztelettel

Mezey János és Társa
Oradea-Mare.

Helybeli jól bevezetett kereskedelmi vállalatához

társat keresek
7—800.000 leiel.

Tőke teljesen biz osítva. Tevékenység megkívánatik. Évi jövedelem legalább 50 százalék. Levelét „Biztos Jövő” névre alatt Rudolf Mosse hirdetési vállalatához kérék, Bulevardul Rege e Ferdinand (Rakóczi-ut) 14

L'om de la femme!!!

CH. DUPRÉ

EAU DE COLOGNE
POUDRE
SAVON
CREME

Bouquet d'Origan

FERITI-VA-DE-IMITATIUNI!

I. o. téglá

saját igaz hazaszállítva, rabitzlepek kaphatók:

Wasserstrom Sándor
tégla- és cserép gyárában
Sirul Minelot (Bányasor) 33. sz.

Eladó háztelek kedvező fizetési feltételekkel. Be- és kihordó teglamunkások felvételnek.

A legkisebb hirdetés ára 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Lovelezés

„Tilok az élet” Még ma délelőtt vegye át levelét. 2303

OKTATÁS

DONÁT

gyakorlati tanfolyam Gyorsírás Gépírás Könyvitel

a nyári hónapokban 25% ármérséklés Str. D. Cantemir 30

LAKÁS

Különbejartu butorozott szobákat, átadó lakásokat, üzlethelyiségeket, suteréket, egyezőval bármit mindenkor azonnal közvetítünk. Iroda str. Episc. Pável-utca 5. 2301

Átadó háromszobás uri lakás mellékiségekkel, (fürdőszoba nincs). Feltételek meg tudhatók Kortimáros Lászlónál, str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 22. Délután 1—4-ig. 2297

Központoz közel 2 szobás butorozott lakást keresek, lehetőleg fürdőszoba használatával. — Cim a Hegedűs Hirlapírodában. — Ugyanőkök díjaztatnak. 2312

Fiatal pár 1—2 szobás üres lakást keres magas bér mellett. Címeket a kiadókba kér. 2310

Menyasszonyok, völegények, új házasok, kiknek egy vagy két szobás lakás kell, jelentkezzenek délelőtt Balázsénál, Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 21. — Telefon 8 15. 2307

Alkalmazás

Állást vállal bármilyent volt postás, két gyermekes küzködő, 39 éves családapá. Címét ad a kiadóhivatal. 2140

Volt önálló kereskedő nagyobb ipari vállalatnál, vagy nagyobb fűszerüzletbe állást keres. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbítja. 2284

Intelligens fiatal hölgy kezdő irodai alkalmazást elfoglal. Cim a kiadóban. 2311

Ügyes kifutó fiút felveszek. Borsorecky Sándor, Str. Clorogeri (Uri-utca) 24. fűszerüzlet 2315

Perfect német kisasszonyt keresek. Románul tudók előnyben. Írásbeli ajánlatok Rudolf Mosse hirdetés vállalatához Oradea-Mare kéretnek. 2319M

Román-Magyar Magyar-Román Ghetie szótár eladó a Hegedűs Hirlap-írodában.

Adás-Vétel

Használt keresek kutyát, ócska ajtó, ablak eladó. Ertekezni Str. Delavrancea Ritoók Zs.-u.) 38. 2252

Egy női szürke felöltő, egy toaletti tükör, szoba-asztal, konyha-asztal, képrámák, könyvek, kopir prés, vasláda, zsíros bodon, egy szelázi, egy ketrec, egy szenyves láda és mindenféle apróságok nagyon olcsón eladó. — Övezgy Schwartzné, Strada Denisianu (Jókai-u.) 12. sz. 2254

Eladó 300 beköltözhető ház kedvező fizetéssel. Szőlők, malmok bérbe is. Földek. Weisz Gizi, str. Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. 2135

Öt hektó prima vörös bor. két hold szőlő fele lucernas és szilvás eladó. Cim kiadóhivatalban. 2285

Keresek megvételre szalon garnitúrát. Hegedűs Hirlapírodába. 2290H

Szőlőt, 2—5 holdast, jó lakással keresek. Várady István, str. Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 34. 2305

Beköltözhető házat, bármely városrészben, elfogallható 2—4 szobás lakással keresek. Ajánlatokat „Videki”-nek a kiadóba kérek. 2304

Hegedű tokot megvételre keresek. Címét a Hegedűs Hirlapírodába kérek. 2314H

Hirdelmény

Az érdekeltek tudomására hozatik, hogy elhatározottat a Biarmegyei Népbank R. T. oradia-marei bej. cég felosztása, minek folytán felhivatnak a társaság hitelezői, hogy a K. T. 202. §-a értelmében összes igényeiket és követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 30 nap, de maximum 6 hónap alatt jelentsék be. Ezen bejelentés címzendő a Biarmegyei Népbank R. T. felszámoló bizottságának, Oradia-Mare, Banca Nationala helybeli fiókjának épületébe.

Kelt, Oradia-Maren, 1925 évi július hó 18-án.

Biarmegyei Népbank R. T. felszámolás alatt.

ESŐERNYŐ ROSENBERG TESTVÉREK

legolcsóbb a készítőnél.

lorga (Zöldfa-u.) 8. - Behuzás javítás gyorsan készíll.

Publicatiune

Prin decizul No. Fsoc. 978—1925—12. a tribunalului Oradea-Mare ordonandu-se lichidarea firmei Societate Anonima de Comerciul și Circulație Marfa din Tincă, conform art. 202 a codului comercial învitat pe creditorii acestei societăți să în termen de 6 luni să și anunte creanțele la adresa subsemnatilor lichidatorii.

Tincă, la 18 Iulie 1925.

Oarol Szentiványi, Ludovic Tunyoghý Tincă

Hirdelmény

Az érdekeltek tudomására hozatik, hogy elhatározottat a Vaskóhi Márvány-ípar R. T. oradiamarei bej. cég felszámolása, minek folytán felhivatnak nevezett részvénytársaság hitelezői, hogy a K. T. 202. §-a értelmében összes igényeiket és követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 30 nap, de maximum 6 hónap alatt jelentsék be. Ezen bejelentés címzendő a Vaskóhi Márvány-ípar R. T. felszámoló-bizottságának, Oradia-Mare, Banca Nationala helybeli fiókjának épületébe.

Kelt, Oradia-Maren, 1925 évi július hó 18-án.

Vaskóhi Márványipar R. T. felszámolás alatt.

Hirdelmény

Az érdekeltek tudomására hozatik, hogy elhatározottat a Belényesi Faipar R. T. oradiamarei bej. cég felosztása, minek folytán felhivatnak nevezett részvénytársaság hitelezői, hogy a K. T. 202. §-a értelmében összes igényeiket és követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 30 nap, de maximum 6 hónap alatt jelentsék be. Ezen bejelentés címzendő a Belényesi Faipar R. T. felszámoló bizottságának, Oradia-Mare, Banca Nationala helybeli fiókjának épületébe.

Kelt, Oradia-Maren, 1925 évi július hó 18-án.

Belényesi Faipar R. T. felszámolás alatt.

Piața Venetia (Templom-terén azonnal beköltözhető ház kettőbe osztott 3—3-as utcai szobával nagyobb 160.000 kisebb 130.000 leért sürgősen eladó. »tr. Xenopol (Lakatos utca) 4.

Házak eladók. Házeladás megbízásokat vállalunk. — Közösönket megszerzünk. Magánpenzeket jutalékkal kihelyezünk. Adásvételi rt. Parcul Traian 12. Értesítés déluán. 405

Kiadó világos műhely aug. 1-re Ertekezni Calca Decembal (Vitéz-utca) 23. sz. Birinyinél. 2303

Kellm függöny, abrosz, hintaszékiaakor nagy választékban, milők, futók, diványpárnák, filék, zsebkendők Weinbergernél, str. Mánastirii (Zada utca) 1, em. 2302

Modern pályaasztal, három fiók, teljesen új állapotban eladó. Cim a kiadóban. 2306

Középtermetű alakra teljesen új angol lüster sakó eladó. Fazekas, str. Nic. lorga (Zöldfa-u.) 6. 2313H

Fabódé új kocsiszinek vagy eladó. bódénak kiválóan alkalmas, valamint egy jákarban levő fekete hintó eladó. Spitzer Sámuel és Fla rt.

Foxterrier betanítva sügősen, olcsón eladó. S. Eroului Necunoscut (T. metó-u.) 12. Papp János 2310

Phehe yollat, tiszta ujjal finom fosztott tollat magvételre keresek. Hegedűs Hirlapírodába. 2285

KULONFÉLT

Elveszett a str. Alexandru (Teleky)-utcan egy 4—hónapos nőstény farka kutya megtalálóját átadja str. Alexandru (Teleky)-utca 42. szám alá a tulajdonosának, hol illi jutalomban részesül. 2316

Popper és közkórház közzöt elvesztett, megtalálójának értékelen Popu Garil névre szóló iratok kérem a Hegedűs Hirlapírodába leadni. 2317

Pénzkölcsön betáblázás bármilyen biztosítékkal akármilyen kevés össze-től kezdve kedvező feltételekkel azonnal kapható irodában, Pável utca 5 sz. 2303

Ütlevél, bérlet- és bármilyen igazolványhoz szükséges fényképeket legolcsóbban ZENKER fényképszalon Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 25. Felvétel este fél 8-ig.

Grosinger Etoika divatszalonjában elegáns tiszta és nyári ruhák kaphatók. Str. Saguna (Kápu-utca) 5, földszint 4. sz. 142

Nél ruhák, kabátok, kosztümök 300—700 leig. Olcsó gépezsüroozás. Pastel (Kórház-utca) 47. I. em. Kézmunkák, gobelinek, filék, horgolások, himzsek, kelin, szmírna olcsó Str. Podgoria și Sina (Nilgesz-telep 100—62. — Schwarcz-ház. (Redüfőhő-nál). 140

Remélem tudja már, hogy a Pannoniában vizumoztat DEUTSOH futár Utlevéleket elintézt.

Óra- és ékszerjavítások

felelőség mellett készítenek. Órák és ékszerek nagy választékban BRENNER

Vlahuța (Szt. János)-u. 6

Utlevél vizumozás megbízásokat naponta kénytelen futárral és legolcsóbban, legmegbízhatóbban elintézt. Mercur iroda Str. Gen. Mosoiu No. 7. Telefon 2-21. Házát, földet, szőlőt, lakást. Pénzkölcsönöket gyorsan közvetít.

A kolozsvári Czell sörfőzde világos »URSUS« söre a közönség legkedveltebb itala. Ossze nem tévesztendő más gyártmányu »CZELL« elnevezésű sörökkel, mert csak az

»URSUS«

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt, KOLOZSVÁRI-MONOSTORI SÖR